MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Työmarkkinapuheen perusteella ei uskoisi, että lähes puolet palkansaajista on korkeasti koulutettuja. **MAIJA VEHVILÄINEN KAUPPALEHDESSÄ**

Raskas byrokratia jauhaa rahaa

Maaseutuvirasto (Mavi) ilmoitti lokakuussa, että osa ensi vuoden maataloustuista maksetaan vasta seuraavana vuonna. Mavissa arvioitiin, että seuraavalle vuodelle maksettavaksi siirtyisi noin 400–500 miljoonan euron tuet.

Mavi perusteli maksuaikataulun muutosta muun muassa EU:n maatalous- ja maaseutupolitiikan uudistuksen edellyttämällä valvonnan lisääntymisellä sekä hallinnon resursseihin suunniteluilla vähennyksillä.

Mavin ilmoitus oli ikävä yllätys muutenkin talousongelmien kanssa painiville viljelijöille. Seinäjoelle tiistaina mielenilmaukseen osallistuneet viljelijät vaativatkin perustellusti tukien maksamista ajallaan.

Seinäjoella Mavissa tiistaina vieraillut maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo (kok.) vakuutti, että valtaosa ensi vuoden tuista pystytään maksamaan saman vuoden aikana (MT 26.11.).

Maksujen vauhdittamiseksi hallitus esittää ensi vuoden talousarvioon 2,4 miljoonan euron lisärahoitusta Maville ja elykeskuksille. Mavissa lisärahoitus on tarkoitus käyttää tietojärjestelmien uudistamiseen ja elykeskuksissa valvontojen palkkakuluihin.

Lisärahoituksesta huolimatta kaikki tukia ei ehditä maksaa ensi vuonna ajoissa. Edelleen noin 200 miljoonan euron tuet ovat siirtymässä vuodelle 2016.

Vaikka ongelmia on helppo siirtää EU:n syyksi, osataan sitä byrokratiaa paisuttaa ihan itsekin. Mavin ylijohtajan Leena Tenholan mukaan tukimaksujen aikaistaminen edes osittain on mahdollista, jos kansalliset säädökset valmistuvat suunniteltua aiemmin ja elykeskukset saavat tukivalvonnan tehtyä ajoissa.

Ministeri Orpo on tyytyväinen, että tukien maksatukseen löytyi ratkaisu. Totta kai on hyvä, ettei pahin vaihtoehto ole toteutumassa. Tyytyväisyyteen ei kuitenkaan ole kovin paljoa aihetta, koska osa viljelijöiden tuloista on joka tapauksessa siirtymässä seuraavalle vuodelle.

Myös puhuminen tukimaksujen aikaistamisesta on harhaanjohtavaa. Kyse ei ole aikaistamisesta, vaan edes osittaisesta pysymisestä sovitussa aikataulussa.

Mavin ja elykeskusten tarvitsema lisärahoitus kertoo siitä, että maatalouden ympärille rakennettu byrokratia paisuu edelleen. Siihen ei luulisi nykyisen kaltaisessa taloustilanteessa olevan varaa. Byrokratian purkaminen ei onnistu myöskään sillä, että vähennetään rahoitusta, mutta samaan aikaan lisätään tehtäviä.

Viljelijät vaativat tiistaina Seinäjoella tukien maksua ajallaan.

Sen lisäksi, että tukien maksatus on ainakin osin myöhästymässä, maatalouden kansallisia tukia leikataan noin 25 miljoonaa euroa. Myös Venäjän elokuussa asettama elintarvikkeiden tuontikielto leikkaa maatalouden tuloja, koska pakotteiden aiheuttamat markkinahäiriöt ovat laskeneet tuottajahintoja entisestään.

MTK:n valtuuskunnan kokouksessa keskiviikkona puhunut pääministeri Alexander Stubb (kok.) varoitti liiallisista odotuksista EU:n maitotukien suhteen. Stubbin mukaan Venäjän tuontikiellon vaikutuksia ei tulla kompensoimaan kokonaan. Viljelijät siis joutuvat kantamaan vastuun.

Pääministeri voi olla odotusten suhteen huoletta. Viljelijöiden odotukset eivät päättäjien suhteen ole olleet korkealla tähänkään saakka. Siitä huolimatta olisi vähintäänkin kohtuullista, etteivät päättäjät ja hallinto aiheuttaisi muutenkin vaikeuksissa olevalle elinkeinolle enää lisää ongelmia.

Raskas byrokratia rasittaa sekä valtion että viljelijöiden taloutta. Nyt olisi korkea aika aloittaa pitkään peräänkuulutetut byrokratian purkutalkoot.

Maatalouden ympärillä byrokratia paisuu edelleen.

Sote-laki etenee

Hallituksen kärkihanke, suuri sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, alkaa lopulta hahmottua. Parlamentaarinen ohjausryhmä pääsi yksimielisyyteen sote-järjestämislain sisällöstä tiistaina.

Jo useaan kertaan valmiiksi kuulutettu sote-uudistus ei ole sitä vieläkään. Mikäli nyt esitetty malli kuitenkin saa siunauksen myös perustuslakivaliokunnalta, pystytään palveluiden järjestäminen kirjaamaan lopulta lakiinkin.

Uusi sote-malli jakaa maan viiteen sote-alueeseen, jotka on koottu nykyisten yliopistosairaaloiden ympärille. On ennakoitu, että kuntien käyttötalouden rahoista noin puolet ohjattaisiin sote-alueen käyttöön.

Kun sote-alue toimii rahan jakajana, on palveluiden tuottaminen puolestaan jaettu enintään 19 tuottamisvastuualueelle. Ne siis vastaavat nykyistä sairaanhoitopiiri- tai maakuntatasoa.

Sekä sote-alue että tuottamisvastuualue ovat käytännössä kuntayhtymiä. Kunnat valitsevat molempien luottamusjohtoon edustajansa.

Uusi malli puuttuu kuitenkin radikaalisti kuntien itsemääräämisoikeuteen. Valta ja vastuu sote-palveluista siirtyvät kunnan ulkopuolelle. Samoin niitä varten kerätyt verotulot.

Vallansiirto sotii monien asiantuntijoiden mielestä perustuslakia vastaan. Tähän ristiriitaan perustuslakivaliokunnalta odotetaan vastausta. Mallin tyrmääminen tarkoittaisi koko uudistuksen kaatumista.

Vaikka sote-soppa kokonaisuudessaan on ollut hallitukselta lähes vaalikauden mittainen farssi, on tärkeää, että asiassa päästään lopulta eteenpäin. Ilman päätöksiä nykyinen järjestelmä on ajautumassa kriisiin.

Epävarmuuden tilassa moni kunta on ehtinyt ulkoistaa koko sosiaali- ja terveyshuoltonsa yksityisille yrityksille. Vaikka päättäjien paine on ollut julkisten sote-palveluiden pelastamisessa, on myös uuden mallin turvattava yksityisen sektorin osallistuminen palvelutuotantoon.

VIERASYLIÖ

Historia toistaa itseään?

Vuonna 1939 eli 75 vuotta sitten saatiin Uuden Suomen sivuilta lukea seuraavia uutisotsikoita: Saksa ja Neuvostoliitto tehneet hyökkäämättömyyssopimuksen (22.8.1939), Saksan ja Puolan sota (2.9.1939). Viro päättänyt taipua Neuvostoliiton vaatimuksiin (28.9.1939). Satoja tankkeja tuo puna-armeija Viroon (10.10.1939).

Kaksi lentohyökkäystä Helsinkiin (1.12.1939).

Nyt 75 vuotta myöhemmin ovat uutisotsikot erilaisia, mutta vaikuttavat todella huolestuttavilta.

Talviolympialaisten jälkeen Venäjä liitti Ukrainalle kuuluvan Krimin itseensä. Operaatiossa olivat vahvasti mukana pienet vihreät miehet, joilla ei ollut minkään valtion tunnusmerkkejä.

Asiantuntijat sanovat vihreäpukuisten olleen erikoisjoukkojen miehiä.

Jotkut asiantuntijat kertovat kyseessä olleen samat joukot, jotka olivat Sotsissa turvaamassa olympiakisoja. Eli ensin oltiin omassa maassa ja valmisteltiin tulevaa operaatiota naapurivaltion alueelle.

Samaan aikaan Venäjä jatkoi Ukrainan painostamista. Kiovan hallintoa vastaan esitettiin uhkauksia. Maailmalle Venäjä esitti omat versionsa.

Monet pitivät näitä Moskovasta saatuja tietoja valheellisina.

Tuloksena oli läntisen maailman hämmennys.

Loppuvuoden aikana Venäjä on jatkanut toimiaan maalla, merellä ja ilmassa. Suuria maasotaharjoituksia on järjestetty Ukrainan lähialueilla, mutta myös muualla. Itämerellä sekä muillakin merialueilla ovat venäläislaivastot olleet liikkeellä aktiivisesti.

Lentokoneet ovat tehneet sekä ilmatilaloukkauksia että myös harjoitelleet omia toimiaan. Muille on näytetty, että meilläkin osataan. Ilmatankkauksista on saatu lukea suomalaisistakin lehdistä.

Suomessa ja muuallakin ollaan hämmästyneitä.

Ukrainassa menee hyvin ja huonosti

Itä-Ukrainassa separatistit ottivat vallan. Ukrainan asevoimat eivät onnistuneet omissa toimissaan.

Maailmaa hämmensi malesialaisen lentokoneen pudottaminen Ukrainan ilmatilassa. Melko varmasti tiedetään ohjuksen pudottaneen koneen. Mikään taho ei ole tästä pudotuksesta ottanut vastuuta ja tutkimuksilla ei ainakaan vielä voitu löytää syyllisiä.

Ukrainassa onnistuttiin järjestämään sekä presidentinvaalit että myös parlamenttivaalit. Edellytyksiä paremmalle huomiselle oli nyt saavutettu. Läntiset tarkkailijat arvioivat vaalien olleen jopa rehellisetkin.

Vaalienkaan avulla ei kuitenkaan voida ratkaista Ukrainan korruptio-ongelmia.

Separatistivaltiossakin järjestettiin vaalit. Länsimaisia tarkkailijoita ei siellä ollut.

Osoitetaan puolin ja toisin, että täällä me olemme.

Separatistien kannattajat taitavat olla ainoita, jotka pitävät näitä vaaleja onnistuneina ja laillisina.

Aika näyttää minkälainen on separatistivaltion tulevaisuus.

Minskissä solmittu Ukrainan tulitauko on tätä kirjoitettaessa järkkynyt pahemman kerran. Isäinpäivän viikonloppuna taistelut olivat Ukrainan ja separatistien välillä muuttuneet tykistötaisteluksi. Media raportoi molempien osapuolien käyttäneen aktiivisesti tykistöään.

Ukraina on raportoinut venäläisten joukkojen ylittäneen rajan ja olevan tulossa separatistien avuksi. On perusteltua kysyä onko Ukrainassa enää tulitaukoa ?

Ruotsalaiset tekivät viisaasti

Syys-lokakuun vaihteessa uutisoitiin Tukholman edustan tuntemattomasta vedenalaisesta. Silminnäkijähavaintojen perusteella Ruotsin merivoimat käynnisti suuretsinnät. Huonoksi onneksi ammattisotilaat eivät löytäneet mitään.

Tai onko sittenkin niin, että Ruotsin meripuolustus ja -valvonta löysi jotain, mutta ei kertonut tietojaan muille.

Valittu toimintalinja on oikea, jos jotain on löydetty, mutta sitä ei ole saatu kiinni, niin on parempi jättää kertomatta koko totuutta. Silloin ei se ”vieras”, jonka joku muu valtio on lähettänyt Tukholman edustalle ei ole jäänyt kiinni, mutta ei myöskään lähettäjävaltio tiedä mitä siitä tiedetään.

Vuosikymmenten takainen sukellusvenejahti ei ollut Ruotsin meripuolustukselle oikein onnekas, vaikka venäläisalus silloin yhdessä vaiheessa jäikin karille ja tuli koko maailman tietoisuuteen. Siksi onkin ymmärrettävää vuoden 2014 ”loukkausten” varovaisempi julkistaminen.

Ruotsilla on ollut ongelmia myös ilmavalvonnan osalta.

Venäläiskoneiden ilmatiloukkauksiin ei pystytty reagoimaan ollenkaan riittävällä nopeudella. Viime viikkojen venäläiskoneiden lentoja ovat olleet seuraamassa Naton, Ruotsin ja myös Suomen koneet. Osoitetaan puolin ja toisin, että täällä me olemme.

Ruotsin uusi sosiaalidemokraattinen hallitus jatkaa edeltäjiensä politiikkaa eli ei ole viemässä Ruotsia Natoon. Siinä mielissä kuitenkin tapahtuu muutosta, että aikaisempien hallitusten puolustusleikkauksille on tullut stoppi. Nyt Ruotsin sotilaille luvataan paljonkin lisärahoja.

Puolustuksen alasajo sujui nopeasti, mutta miten pian pystytään luomaan Ruotsille kunnollinen uusi puolustus?

Mitä Venäjä tekee seuraavaksi?

Asiantuntijat ovat sanoneet Venäjän toimien merkitsevän sitä, että presidentti Vladimir Putin haluaa taas saada Moskovan johtoon neuvostoajan suurvallan. Jos tämä on Putinin tavoite, niin öljyn hinnan aleneminen ja lännen määräämät pakotteet ovat todella tuhoisat Venäjän talouselämälle ja siten myös uuden todellisen suurvallan luomiselle.

Baltiassa ja myös muualla entisissä neuvosto-osavaltioissa on huolestuneesti seurattu mitkä ovat seuraavat uutiset Moskovasta.

Natoon liittyneet valtiot ovat suhtautuneet suhteellisen luottavaisesti tilanteeseen. Me emme ole enää yksin, kuten virolaiset asian ilmoittavat.

Euroopan unionin uudella johdolla on nyt aika näyttää itselleen, jäsenilleen ja myös Venäjälle, että läntisellä Euroopalla on uusi isäntä. Toisaalta voidaan kysyä sallivatko Saksa, Ranska ja Britannia uudelle Euroopan isännälle täyden toimivallan?

Ellei länsi toimi nyt niin Venäjä kyllä toimii. Kysymys onkin vain siitä mitä Venäjä tekee?

Vuosi 1939 oli huono vuosi. Toivottavasti vuodet 2014 ja 2015 jäävät historiaan parempina vuosina.

LAURI VÄÄTTÄNEN
Kirjoittaja on yleisesikuntaupseeri, joka seuraa aktiivisesti maanpuolustusta ja turvallispolitiikkaa.

PÄIVÄN KUVA

TIINA TAIPALE

Kesyt villiapinat

Euroopan ainoa luonnossa villinä asuva apina, magotti löytyy Gibraltarilta. Parinsadan yksilön lauma majailee ylhäällä vuorella, mutta aika ajoin ihmistä pelkäämättömät eläimet tulevat kaupunkiin nappaamaan ruokaa jopa ihmisasunnoista.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: STINA HAASO

Vaurastuakseen pitää ensin kituuttaa

Peruskoulussa pitäisi opettaa yksityistaloutta. Jonkun pitäisi kertoa, miten lasketaan oman kukkaron budjetti.

Asiassa pitäisi lähteä niin perustavalta tasolta, että esimerkiksi ysiluokkalaisille tehtäisiin taulukko, johon heidän pitäisi kirjoittaa ylös kaikki tulonsa ja menonsa. Ja seurata niitä säännöllisesti.

Lukukauden päätteeksi jokainen joutuisi pohtimaan, miltä taulukko näyttää. Mitä se kertoo minun kulutuksestani? Olenko tehnyt kulutustottumuksiini jo muutoksia, joilla on vaikutusta? Onko jotain jäänyt säästöön? Mihin tarkoitukseen haluan säästää?

Tällä hetkellä ajatellaan, että on kodin vastuulla opettaa nuorille säästäväisyyttä ja kuluttamisen taitoja. Mutta miten asia voidaan jättää vain kotitalouksien vastuulle, kun merkittävä joukko aikuisväestöstä ei selvästi itsekään tiedä, paljonko rahaa heidän kukkaronsa – tai paremminkin sanottuna korttinsa kautta maailmalle valuu?

Muutettuaan kotoa pois nuori joutuu ristiriitaiseen maailmaan. Pitäisi opiskella hyvä ammatti mahdollisimman nopeasti. Samaan aikaan oma eläminen on rahoitettava.

On helpompaa olla kateellinen selän takana kuin kysyä avoimesti kaverilta, että miten ihmeessä onnistuit siinä?

stina.haaso@maaseuduntulevaisuus.fi

Houkutuksia tulvii vastaan ovista ja ikkunoista. Kukapa ei haluaisi sisustaa omaa kotiaan viihtyisäksi? Ystäviä tavataan ulkona. Samalla tulee syötyä, juotua ja juhlittua.

Taustalla ruksuttavat kulut omasta kodista, vakuutuksista, liikkumisesta ja puhelimesta.

Opiskeluaikoja on rajoitettu, joten täysipäiväinen työnteko kostautuu. Jos nuori on täysin omillaan, jotain työtä olisi pakko tehdä. Kulutusluottoja ei enää saa entiseen tahtiin, mutta velkaantuminen uhkaa edelleen monia.

Jos yhteiskunnassa aikoo pärjätä omillaan, jossain vaiheessa on pakko tunnustaa: Kaikkea en voi saada. Ainakaan heti.

Oman talouden perusta on odottamisen taito. Kun heti saavutettavasta mielihyvästä pystyy luopumaan, voi tavoitella pidempiaikaisia haaveita.

Niin ikävältä kuin se kuulostaakin, vaurastuminen vaatii kituuttamista.

Harva meistä perii tai voittaa lotossa niin paljon rahaa, että voi elää läpi elämänsä vailla taloudellisia murheita.

Moni ajattelee, että työtä tekemällä ei voi rikastua. Se on harhaluulo. Kyllä voi.

Työn tekeminen on perusta, jolla omalle taloudelle luodaan säännölliset tulot. Jos edes pienen osan tuloista voi siirtää syrjään, pikku hiljaa syntyy säästöjä.

Säästöt voi käyttää joko etelänmatkaan tai sijoittaa tuottamaan taloudellista turvaa tulevaisuudessa. Paras tapa vaurastua on saada korko tuottamaan korkoa.

Rahasta puhuminen on tabu. Varsinkin, jos sitä jollain on.

On hyväksyttävää valitella, kuinka palkkapäivää lähestyessä tili näyttää tyhjältä. Vaikka kukaan ei halua leimautua sosiaalitapaukseksi, köyhäily on suosittua. Siitä voi tehdä elämäntavan, josta saa yleistä hyväksyntää.

Rahan ansaitsemisesta sen sijaan vaietaan. Jos joku vaurastuu, hänet leimataan riistokapitalistiksi ja ulkoistetaan porukasta. On helpompaa olla kateellinen selän takana kuin kysyä avoimesti kaverilta, että miten ihmeessä onnistuit siinä?

Jos aikoo vaurastua – joutuu kohtaamaan riskit. Tuottoa saa vain, jos varautuu kokemaan tappiota. Sääli, että tappioita syntyy myös sosiaalisessa lähipiirissä.

LEHTIKATSAUS

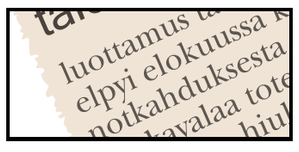

Irti karjalanpiirakasta

Ilkka kommentoi karjalanpiirakkakohua.
”Suomessa saadaan aikaan surkuhupaisa riita, kun pannaan tiukasti vastakkain kulttuuriset arvot ja kaupallinen näkökulma. Eipä olisi karjalaismummo eläissään arvannut, että hänen arkisesta leipomuksestaan joskus liittotasolla kinastellaan.

Pro Agria Pohjois-Karjala on esittänyt, että karjalanpiirakan nimisuojan pitäisi koskea vain Pohjois- tai Etelä-Karjalassa leivottuja piirakoita. Muualla maassa olisi tyydyttävä riisi- ja perunapiirakoiden tekoon.

Karjalan liitto ja Karjalainen nuorisoliitto ovat vahvasti toista mieltä. Kyllä karjalanpiirakoita saavat rypyttää siirtokarjalaiset ja heidän perillisensä, ja vielä laajemmin kaikki, joilla on piirakoiden tekemisen taito.

Karjalan liitto on tarttunut asiaan, johon se voi aidosti vaikuttaa. Karjala meni, eikä taida takaisin tulla, mutta pidetään nyt kiinni edes karjalanpiirakoista!”

Sote-retki kohti tuntematonta

Päätoimittaja **Antero Mukka** kirjoittaa **Helsingin Sanomissa** uudesta sote-mallista.
”Ikävä kyllä uudistuksesta on vaikea löytää suurta yhteiskunnallista visiota siitä, millaisin tavoittein kansalaisten hyvinvointia halutaan parantaa. Sote näyttäytyy moottorimarssina, jossa väline on tärkeämpi kuin se, mihin ollaan matkalla.”

”Kävi nyt jatkuvalla sote-retkellä kuinka tahansa, me suomalaiset saamme totutella siihen, etteivät kotikulmat ole entisellään. Toteutuessaan sote-uudistus lohkaisee kunnilta merkittävän osan niiden lakisääteisistä tehtävistä, budjettivallasta ja tosiasiallisesta itsenäisyydestä.”

”Sote-suunnitelman musta aukko on siinä, että päätöksenteko karkaa liian etäälle vaaleilla valituista päättäjistä. Ylhäältä lirutettu hallintomalli saattaa jopa johtaa siihen, että vastuuta ikävistä ratkaisuista ei kanna kukaan, kun eri tahot keskittyvät osoittelemaan toisiaan.

Veronmaksumoraalinkin puolesta on syytä olla huolissaan, kun yhteisten varojen käytöstä tulee liian monimutkaista selitettäväksi.”

Tietämystä tarvitaan

Ruotuväki pitää tärkeänä, että Suomi määrittää asemansa laajaan tietoon perustuen.

”Suomen kaltaiselle pienehkölle rajamaalle on erityisen tärkeää tehdä maailman tapahtumista omakohtaisia, laaja-alaisia ja ennakkoluulottomia analyysejä. Vaikka turvallisuuspolitiikan linjaukset tehdään poliittisella tasolla, myös puolustusvoimien ja jokaisen sotilaan on tärkeää tuntea historiaa ja ympäröivää todellisuutta mahdollisimman hyvin.

Laaja tietämys ja yleissivistys ovat parasta vastalääkettä eri osapuolten levittämälle propagandalle. Niillä aseilla pärjää myös nykyajan informaatiosodassa.”